

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1 a.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Lec
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Atitudine inconsecventă?

Viena, 20 Februarie.

Nici odată barometrul politic extern n'a fost mai agitat ca lunile acestea din urmă; nici odată oscilarea atâtor idei și principii n'au tulburat mai mult justa atitudine a unei politici conștente. Să nu ne mirăm deci prea tare de contrarietatea și enervarea atâtor ziare care nu-și pot găsi calea cea dreaptă. Tulburarea cabinetelor ministerelor de externe își găsește legitima ei repercusiune în cabinetele redacționale ale ziarelor.

Cine a putut prevedea dela început *acest sfârșit* al războiului bulgaro-turc? De sigur nimeni. Nici chiar cele mai informate personalități. A înțeles fiecare că războiul acesta va însemna triumful ideii de libertate față de creștinii asupriți ai peninsulei balcanice, că de acum înainte paragraful neaplicat al congresului din Berlin se va împlini. Asta a înțeles fiecare. Alianța balcanică n'o credea nimenea înjghebată pentru cine știe ce scopuri cuceritoare. Crezută cineva că Bulgarii vor transforma acest război curat și frumos într-o aroganță și ne bună pornire de cuceriri teritoriale? Nimeni.

Nimeni nu s'a așteptat să asiste la un spectacol atât de nedrept, în care câteva popoare mici s'au unit prin sprijinul lor, dar mai ales prin specularea atâtor interese și rivalități ale statelor mari, ca să forțeze și să nimicească un popor și o țară nebiruită încă. Căci atitudinea de azi a Bulgarilor e atitudinea învingătorului care-și vede dușmanul sub călcâi și căruia pentru prețul vieții lui

proprii îi cere să renunțe la toate bogățiile ce-i formau strălucirea. Dar Bulgarii n'au putut avea pe Turci sub călcâi. Așa că tonul cu care-și precupețesc drepturile e fals și plin de nesinceritate.

Procederea aceasta a Bulgarilor a indispus adânc cercurile mari politice. Germania în special e indignată față de încăpăținarea nejustificată a Bulgarilor. Ea, împreună cu Anglia a intervenit se zice la Sofia pentru a mai atenua hotărârea neînduplecată a aliaților. Intervenția aceasta însă a adus o serioasă tulburare în armonia triplicei. Austro-Ungaria — aceiaș Austro-Ungarie șovăitoare și oportunistă — a refuzat să se alipească pe lângă demersul germano-englez. De aici șoaptele că între Austria și Germania ar fi existând oarecare neînțelegeri.

Acordul naval anglo-german a avut darul de a mări nedumerirea și îngrijorarea tuturor. El nu trebuie interpretat, se zice, în sensul sprijinirii unei păci generale, ci din conștiință ca un memento foarte caracteristic.

Față de aceste schimbări de front survenite tocmai în momentele cele mai critice, desfășurate aproape în același timp pretutindeni, spectatorul cel mai prudent și mai inițiat rămâne puțin confuz. Confuz nu atât în judecarea intențiilor și scopurilor urmărite, cât mai vărtos în aprecierea *sincerității legăturilor internaționale*.

Cum vedeți? Austro-Ungaria *aliata* României — să se noteze bine, aliata și nu prietena numai — poate în *același timp* mulțumi și drepturile statului român în sudul dobrogean și aventura războinică a Bulgarilor, *dușmani României*? Poate avea atitudinea

aceasta echivocă și nesinceră fără a se îngriji câtuși de puțin că prin ea se slăbește încrederea statului aliat? Cum spuneam, spectatorul inițiat va înțelege bine sfârșitul acestei manevre „iscusite”, dar va pune în cumpănă greu de tot lealitatea unei astfel de procedări.

Dacă e vorba ca statul român alături de Austria — și prețuim această necesitate — să împlinească greaua și dificila sarcină a neconținutei veghere față de politica slavă biruitoare, se cuvine cred că acest stat să fie în această unire cât mai sincer, cât mai loial. Numai credința desăvârșită că Austria poate să-i fie de folos real în timpuri grele — grele nu atât pentru Români din regat cât pentru dânsa — ar putea apropia pe Români temeinic; numai încrederea deplină că în această unire domnește cea mai perfectă bună credință i-ar putea hotărî pe frații noștri din România să rămâie aceiași.

Sunt justificate prin urmare nedumeririle presei. Ele vor conțina atunci când de pretutindeni se va vorbi răspicat, tare, concis. Când în locul politicii acesteia oportuniste și șovăitoare se va ridica o alta mai bună, când în locul salvării tuturor „intereselor”, de cele mai multe ori comerciale și bănești se va ține cont de marea interes al dreptății naționale. Până atunci o astfel de politică de aventură să nu se plângă că nu-și găsește răsunet binevoitor în masele opiniei publice din România.

Moartea lui Chauvin.

De Alphons Daudet.

Era într-o Duminică din August, la începutul evenimentului căruia i ziceau pe atunci incidentul prusesc-spaniol, când l'am întâlnit pentru întâia dată. Nu-l văzusem nici când și totuși l'am recunoscut numai decât. Mare, uscățiv, cu părul cărunt, fața roșie-aprinsă, nasul încovoiat, ochii rotunzi, cari priveau totdeauna cu mânia și nu erau prietinoși decât singur față de domnul acela decorat din colț, fruntea joasă, îngustă, cerbicoasă, în care frământarea vecinică a uruia și aceluiaș gând, săpase o brazdă adâncă, având înfățișarea perfectă a unui admirator fanatic al imperiului, și mai pre sus de toate chipul grozav cum exprima litera „R” când vorbea de Franța și de steagul francez... Mi-am zis: „acesta-i Chauvin”. Era Chauvin într'adevăr, Chauvin în persoană, declamând, gesticulând, aruncând prusiații deodată cu jurnalul lui la pământ, intrând în Berlin, cu bâta ridicată în sus, amețit, asurzit și orbit de o furie nebună.

Nu voia să știe de nici o amânare, de nici o împăcare. Războiul! el voia războiul cu orice preț.

„Și dacă acum nu suntem gata, Chauvin?”

„Francezii totdeauna sunt gata, domnule”, răspundea Chauvin înălțându-se drept și scriș-

nind pe sub mustața-i groasă litera „R” de se cutremurau geamurile. Îți făcea o impresie bizară. Acum înțelegeam toate ironiile, toate cuplele batjocuritoare făcute pe socoteala lui și cari i câștigaseră o faimă ridicolă.

După această primă întâlnire cu el, mi-am fost propus să-l încunjur, dar o soartă caprițioasă mi-l scotea aproape totdeauna în cale. Întâi la senat, în ziua când domnul de Grammont împărțise în mod solemn deputaților adunați, că războiul a fost declarat. În mijlocul murmurului general, deodată răsună un strigăt puternic din spre tribune: „Trăiască Franța!” și sus, deasupra galeriilor se vedeau mâinile lungi alui Chauvin, mișcându-se încoace și încolo.

Acuși mă urmări ca gândul rău. În colțul stradelor, a boulevardelor, pe bănci, la masă, în tot locul îmi răsărea acest Chauvin afurisit, în mijlocul tobelor, a steagurilor fâlfăitoare, a marseilleselor, împărțind țigări soldaților ce plecau, mângâind răniții din Lazarețuri, stăpânind mulțimea cu capul lui roșu ca focul, și însoțind toate acestea de așa o larmă, cât îți venea să crezi că în Paris sunt 600.000 Chauvini. Trebuia într'adevăr să te închizi în odaie, să astupi ușile și ferestrele, ca să te poți scăpa de această viziune nesuferită. Dar cum ai fi putut să te ații liniștit după Weissenburg, Forbach și întreaga serie de nenorociri, care din această nenorocită lună alui August ne-a fost gătit o

vară năbușitoare ce ne apăsa cu greutatea unui alp.

În seriile acestea iarăș îl întâlnii pe Chauvin. Mergea pe bulevarde dele grup la grup, și plin de speranță aducea vești bune mulțimii tăcute de oameni, și în butul tuturor celor petrecute era sigur de izbândă, și repeta doar pentru a douăzecea oară, că albi chirasieri alui Bismark au fost măcelăriți până la unul.

Curios! Chauvin nu-mi mai păru așa ridicol. Nu credeam nici un cuvânt din câte spunea, dar asta nu importa, totuși îmi făcea plăcere să-l ascult. În butul speranței lui oarbe, a trufiei lui nebune, a ignoranței sale, simțea în omul acesta îndrăcit o putere vioaie, îndărătnică, așa ca o flacără, lăuntrică, ce-ți încălzea inima. Și noi aveam așa mare lipsă de aceasta căldură, în lungile luni ale asediului, în grozava iarnă, când nu mâncam decât pogăcele uscate și carne de cal. Toți parisienii pot să constate că: fără Chauvin Parisul nu s'ar fi susținut nici opt zile. Deja la începutul asediului Trochu a fost zis: „Vor intra, când le va plăcea”.

„Nu vor intra”, răspunse Chauvin. Chauvin avea credința, Trochu n'o mai avea, Chauvin credea totul; el credea în planurile bine chibzuite de mai înainte în biruința năvalilor; el auzia în fiecare noapte, tunurile lui Chauzy la Etampes, focul de puști a generalului Faidherbe, dincolo de Enghien, și ce era mai curios noi încă le auziam, într'atăta intrase sufletul acestui erou nebun în noi.

Comisiunea electorală a partidului guvernamental a ținut azi o nouă ședință în care a continuat dezbaterile pe paragrafi a reformei electorale a guvernului. La aceasta ședință a participat și Lad. Lukács. Primul ministru a declarat că nu e dispus să facă o mai mare lărgire a dreptului electoral, decât cea cuprinsă în proiectul guvernului. Comisia urmează dezbaterile în mod foarte grăbit și probabil că încă azi vor fi terminate.

Contele Károlyi se identifică cu acuzațiile ridicate contra lui Lukács. Contele Mihail Károlyi, care de prezent petrece în Paris, a dat în numărul de ieri al ziarului „Az Est” o declarație în care declară că se identifică cu toate acuzațiile ridicate de Désy contra prim-ministrului Lukács.

Atitudinea partidelor parlamentare opoziționiste. În vederea ședinței de Luni se svonește că partidele opoziționiste nu vor începe deocamdată opoziția tehnică ci, se vor restrânge la citirea unui memorandum și apoi vor părăsi în corpore sala de ședință. Luni înainte de amiază va avea loc în localitățile clubului partidului popular, o conferință a comisiei partidelor opoziționiste. În această conferință se va stabili atitudinea viitoare a opoziției. În chestia Désy partidele opoziționiste vor lansa un apel către publicul maghiar.

Banul Cuvaj, după cum este informat „N. Fr. Presse” nu se va mai întoarce la postul său. Numitul ziar crede cu siguranță că în timpul cel mai scurt banul își va da demisia.

În jurul comenzilor făcute pentru marină. Ieri s'a întrunit în Viena subcomisia delegată de comisia bugetară în chestia comenzilor făcute în străinătate pentru marină. Ministrul Landwehrului austriac baronul Georgi a răspuns în numele comandantului de marină la interpelația făcută în această chestie în parlamentul austriac, motivând comenzile făcute în străinătate cu diferența între prețurile oferite de firmele din monarhie și între cele oferite de firmele străine. Ministrul a relevat că comenzile făcute pentru marină în străinătate sunt în preț de 8,090,788 coroane. A vorbit apoi și ministrul de comerț, Schuster, care a repetat în general spusele ministrului Landwehrului. Subcomisia după o scurtă dezbateră a primit propunerea deputatului Friedmann, ca pe ședința ce se va ține Joi, săptămâna viitoare să fie chemate pentru fasonate firmele Cantiere Navale Triestino, Petrovich și fabrica de fer Witkowitz. Dela ministrul de marină se va cere extradarea actelor referitoare la comande.

Bravul Chauvin! Tot el observa mai întâi, în zarea întunecată, cenușie, mica aripă albă a porumbelului. De câte ori ne trimetea Gambetta o gasconadă elegantă de-a sa, Chauvin îndată o decanta, la ușa primăriei, cu glasul lui vibrător. În nopțile geroase din Decembrie, când companiile ce tremurau de frig, se adunau în fața măceșărilor, Chauvin se punea voinicește în fruntea lor, și mulțămirea lui, toți acești infomețați mai găseau destulă putere ca să ridă și să joace pe zăpadă.

„Să între numai, prusienii, în Lotharingia”, începea Chauvin, și papucii sunau în tact și sub glugle de lână fețele palide căpătau pentru moment culoarea sănătății... Dar vai, toate acestea n'aveau nici un rost. Într-o seară, trecând pe Rue Drouot, văzui o mulțime îngrozită, îndesându-se spre primărie, și în Parisul acesta mare, lipsit de vehicule și lumină auzii glasul lui Chauvin, răsărind sărbătorește: „Ne retragem spre înălțimile dela Montretouch!”. Peste opt zile totul se sfârșise.

Din momentul acesta, Chauvin, nu mi se mai arată, decât la intervale lungi. De vre-o două-trei ori îl văzui, pe boulevard, gesticulând și vorbind de revanșă; și iarăși îl puteai auzi serășnind litera „R” printre dinți; dar nu-l mai lua nime în seamă. Veselele Paris înseta după distracțiile sale, muncitorimea dădea expresiunea urii sale și bietul Chauvin putea să tot dea din mâni, căci grupele, în loc să se adune în jurul lui, se împrăștiu, îndată ce se arăta.

Ustredni Banka Praga.*)

Persoanele dela conducerea acestei bănci au observat în sfârșit, că nu vor mai putea lucra în chipul de până aci, fără a periclită reputația organizației caselor de păstrare boheme.

Multe și culpabilele greșeli, ce s'au arătat la conducerea de până aci au fost nu odată obiectul criticii noastre, chiar de aceia credem, că e de prisos să le mai amintim. Urmările le-a resimțit banca în adâncă neîncredere, ce i s'a arătat din partea tuturor factorilor competenți și mai ales în retragerea a peste 30 milioane coroane bani străini ce au fost încredințați acestui institut. Și dacă totuși banca aceasta s'a știut pe deplin achita față de cei ce aveau obligații, chiar și în luptele critice de astă toamnă, și dacă știrile despre greutățile pentru efectuarea neplătiturilor s'au dovedit de neîntemeiate, aceasta e de a se pricepe așa că banca centrală a abzis fără nici un scrupul creditele, pe cari le acordase mai înainte cu cea mai mare ușurătate. Abzicerea aceasta venită pe neașteptate a contribuit în mare măsură la criza unor provincii întregi și înainte de toate la criza din Galizia. **Și în alte provincii chiar în Ungaria a făcut multe neplăceri institutelor cu cari a stat în legătură de bancă.** Toate aceste milioane nu au fost de ajuns pentru ca banca centrală să satisfacă obligațiile proprii, ci a fost silită să imploare ajutoare în sume mari dela banca Austro-Ungară, dela banca țării boheme, precum și dela alte multe casse de păstrare boheme, cari au trebuit să proptească e'le banca centrală, pe când tocmai centrala, conform scopului înființării, ar fi trebuit să sprijinească cassele de păstrare boheme. Situația acestei bănci ar fi fost și mai periculoasă, dacă cassele de păstrare boheme, în interesul lor bine priceput și pentru a evita un dezastru, nu s'ar fi văzut necesitate a susține relația dintre e'le și centrală și pe mai departe: neabzicându-i depunerile încredințate precum nici alte credite.

Natural, că și acest sprijin trebuia să-și aibă marginile sale, și pentru a se evita astfel de crize, cei dela conducerea băncii respective cei interesați în cauză s'au văzut nevoiați a schimba tactica de până acum. Începutul l-am făcut

* În numărul 19 din 8 Febr. 1913 al revistei vieneze: „Osterreichische Wirthschaft” a apărut un articol despre banca centrală bohemă, cu care institutele noastre susțin o intensivă legătură de reescont, și dat fiind că atât institutele noastre, cât și particularii sunt angajați aci ca acționari cu sume cari ating cifra de sute de mii, redacția noastră a aflat de bine să redeie articolul acesta în traducere românească, fără nici un comentariu.

„Nesuferit om!” ziceau unii.

„Pungaș!” spuneau alții... Apoi veni revoluția, steagul roșu, comuna, Parisul era în stăpânirea săbaticilor. Chauvin, fiind suspiciat, nu-și mai putea părăsi locuința. Dar totuși, în ziua memorabilă când au dărâmat columna Vendome, trebui să fie de față; sta într'un colț al pieței Vendome. Lumea îl bănuia undeva, prin mulțime. Ștergarii îl și injurau, fără să-l vadă.

„Ho! Ho! Chauvin!” strigau aceștia, iar când căzu columna ofiterii prusieni cari beau champagne la o fereastră a palatului statului major, își ridicară pozele, strigând în batjocură:

„Ha, ha, domnule Chauvin!”

Până la 23 Mai Chauvin nu mai dădu nici un semn de viață. Ascuns într'o pivniță, sârmanul desperase de-a mai auzi șuerând granatele franceze deasupra caselor Parisului. În sfârșit, într'o zi, pe când tunurile bubuiau, îndrăzni să iese afară.

Strada era deșartă și astfel părea mai largă. La un capăt al ei se înălțau baricadele, cu tunurile și cu steagul lor roșu; dinspre cel alt capăt veneau strecurându-se pe lângă pereți, doi vânători din Vincennes, apăscați de mijloc și cu pușca întinsă. Trupele din Versailles tocmai intraseră în Paris.

Înima lui Chauvin săgera... „Trăiește Franța!” strigă el aruncându-se asupra soldaților. Glasul lui amuți în râpăitul celor două puști.

lăsând să scadă potențat cursul obligațiilor de 4% ale acestei bănci, ceea ce s'a putut observa în săptămânile din urmă. După cum este cunoscut, acest institut a introdus o nouă combinațiune a prețurii de bani contra libel de depuneri și obligațiuni de bancă, acordând o fructificare de 5 1/2%, precum și garantând răscumpărarea obligațiilor pe lângă cursul al-pari.

Pentru a împiedeca după puțină reflexul acestor obligații, banca centrală a susținut cursul al-pari într'un timp, când scrisurile fonciare ale băncii austro-ungare au scăzut aproape la 90%. Aceasta, natural, n'a împiedecat, ca refluxul să se potențeze tot mai mult și ca institutul însuși să devie de mult timp unicul cumpărător al propriilor obligațiuni. Primul pas spre reorganizare a fost acela, că s'a lăsat ca cursul să scadă până la 90 1/2%. Președintele de până acuma a demisionat deja înainte de asta cu câteva săptămâni și chiar și retragerea directorului Patek care în primul loc a purtat vina acestei politici de afaceri periculoase, a fost dela de mult timp fapt implinit; s'au așteptat însă timpuri mai liniștite, căci altfel neliniștea s'ar fi potențat prin aceste demisionări.

Acum și această retragere e fapt implinit. Noul preșident e fostul comisar gubernial la „banca țării boheme”, care împreună cu cassa de păstrare comunală din Praga, a dat ajutorul principal băncii centrale în zile critice din Decembrie, când centrala își da cele mai mari eforturi spre a putea satisface obligațiilor sale. *Illo tempore* s'a și ordonat din partea guvernului din Praga o revizie minuțioasă a agendelor institutului, care s'a isprăvit de curând și care după cum aflăm dintr'un comunicat al băncii a dat rezultatul, că deponenții nu sunt periclități. Aceasta e posibil, căci la urma urmelor banca centrală are un capital de acții de 25 milioane și circa 2 1/2 milioane rezerve, așa că ar fi de unde să acopere chiar și nagube mai mari, fără ca să fie amenințați creditorii.

Cât de mari sunt de fapt pierderile aceste, — iese din sfera posibilității noastre de a le taxa și depinde dela lichiditatea immobilizațiilor mai însemnate ale institutului, și, înainte de toate, a angajamentului la însoțirile de credit „Reiffeisen” din Bucovina, unde banca centrală are plasate 14 milioane, precum și la firma de industrie textilă C. Herynych, dela care banca centrală are să pretindă prin intermedierea institutului „Securitas” iarăș com 14 milioane. Ceeace privește însoțirile din Bucovina sanarea e planuită prin un împrumut al țării, de 4 1/2%, pe care apoi să-l preieie banca centrală, care și-a retras consensul *ab origine*.

În urma unei neînțelegeri, nenorocitul ajunsese între acești dușmani, cari îl omorâră, împușcându-l. Aici l-au văzut rostogolindu-se în mijlocul pavagiului stricat, și aci zăcu el două zile întregi, cu brațele întinse și cu fața descompusă.

Așa muri Chauvin, jertfa războiului nostru civil; el a fost ultimul francez.

Trad de Enea P. Bota.

Cântec.

Ce cânti? Ce cânti tu palidă străină?
Ce cânt însângerat de dureros?
Ce patimi spun iar degetele-ți albe
Sonorului clavier de abanos?

Simt sufletu-ți, simt viața ta în note
Cum se topește-atom după atom
Și vai! trăiește cu cântu-ți diabolic.

Trăiește disgustul ultimului om!!

Lara.

Ajungerea acestei ținte va fi unul dintre scopurile principale ale noii conduceri. Prin aceasta, natural, că aceste credite nu vor deveni mai liciose și pur și simplu mai asigurate, deoarece va mai trece mult timp până ce situația pieții financiare va permite realizarea acestui împrumut. Totuși institutul va ajunge în posesiunea unui efect lombardabil.

Firma textilă C. Hernych suferă colosal sub actuala criză și în urma stagnării desfacerii produselor, precum și a plății debitorilor, cari în continuu au lipsuri de noi credite pe cari banca centrală nu mai vrea să le acorde. S'au început din această cauză tratative cu diverse institute de bani, cari au de scop finanțarea întreprinderii și cari urmăresc sau replătesc pretențiunile băncii centrale, — ceea ce ar fi posibil numai în urma unei reduceri mai însemnate, — sau postarea băncii în urma noilor credite ce i s'ar acorda firmei.

Că va fi oare posibil un acord în urma indispoziției actuale a băncilor de a intra la angajamente mai mari, vom vedea. Într-o câțiva sunt sprijinite aceste nizuințe prin tratativele de organizație în industria textilă. Pentru încheierea acordului de contingent este cu influență aceasta, asupra firmei Hernych, care e una dintre cele mai mari întreprinderi textile, — natural, de mare însemnătate. În tot cazul însă banca centrală trebuie să se aștepte la mari pierderi atât în ce privește valorizarea obligațiilor provinciale bucovinene, cât și pierderile ce ar rezulta din angajamentul la firma Hernych, chiar și alte angajamente împreună cu pierderi mai vechi casate în întregime, și în sfârșit, banca are datoria ca stocul de obligațiuni pupilare proprii, care de sigur nu va fi mic, să-l plăseze pe lângă cursul de zi redus. Intre astfel de împrejurări ne cuprinde mare mirare când direcțiunea ne face cunoscut în comunicatul său, că bilanțul anual va permite distribuirea unei dividende potrivite.

Dacă banca va face „desorerile” necesare conform principiilor sănătoase de bilanțare, atunci trebuie să ținem de imposibil distribuirea unei dividende pentru anul de gestiune trecut, cât și pentru câțiva ani viitori. Anunțarea prealabilă a direcțiunii despre posibilitatea distribuirii unei dividende nu denotă, că această direcțiune e conștientă de responsabilitatea ce o poartă. Chiar faptul că se intenționează a se copta în direcțiune directorul Patek trebuie să deprime opinia, ce o aveau față de intențiile serioase ale noii direcțiuni. Reprezentantii caselor de păstrare, cari ca acționari au „veto” în adunarea generală, vor face bine, dacă vor cerca să influențeze de pe acum asupra direcțiunii, căci poate va veni momentul, când sanarea, care în prezent s'ar putea face cu jertfe relativ mai mici, va fi imposibilă, iar casele de păstrare vor fi însele periclitate prin soarta băncii centrale.

SPORT.

Salvanu victorios...

— O revoltătoare nedreptate. —

În Dumineca trecută ni s'a dat să asistăm la o sărbătoare plină de emoții ce ni s'a imbiat din partea tânărului dar vajnicului nostru sport. Societatea sportivă a studenților dela politehnica budapestană a aranjat un concurs de box la care au participat, afară de studenții din Budapesta, campioni renumiți din țările apusului. Așa între aceștia s'a perindat între baricadele „ringului” sprintenul Max Müller, campionul Berlinului, Willi Netzler, campionul Germaniei și al Danemarcei, R. W. Marriott, campionul Angliei, Erich Lunau, campionul Berlinului și Thom Smith, al doilea plasat în campionatul Angliei.

Intre combatanții clubului politehnic ocupă locul de frunte și prietenul nostru de principii, arhitectul Virgil Salvanu, un tânăr plin de energie, scurt la corp dar încărcat de musculatură, cu față tipică românească și cu o atitudine uimitoare de liniștită. În jurul lui se fac cercurile mai dese, toți vreau să-l vadă încă înainte de măsurare, fiecare mai îi spune câte ceva ba chiar și englezul Marriott își face loc să îl vadă. Dresul alb îndulcește nuanțele puterii lui, ba Marriott nu poate să-și rețină mirarea: îl prinde de

braț și spune ceva în englezasca lui dând să înțeleagă că Salvanu nu poate avea rivali în grupul său... nici chiar Smith nu va putea să îl piept cu un combatant de o musculatură atât de declarată.

În aula splendidă se adunase public numeros, între aceștia a făcut public separat numeroasa studenție românească care umpluse un balcon întreg și partea dreaptă a treptelor principale. Intre ei era o animație avântată și toți vibrau în sentimentul mulțumirii că de aici înainte va însemna și neamul nostru românesc pe arenele clasicele întrecerilor sportive. În orele noastre de cugetare de câte ori am dat oare mulțumită providenței pentru că ne-a trimis tocmai în ora decisivă astfel de talente ca Virgil Salvanu? În acele clipe momentuoase fiecare din noi trăia în convingerea că asistăm la actul de pornire a unei vieți sportive genuine românești. Simțeam că în momentele acelea Salvanu nostru reprezenta dorurile și mândria întregului nostru neam și covârșitoarele lui lovituri par'că erau ale noastre ale tuturor aplicate contrarului care s'a pus în față cu noi. Eram așa de aproape noi unii de alții. Mai rar așa o zi plină de dorul unirii.

Ei... din toila cugetărilor ne-a rupt de-odată luptele de pe arenă. După greutatea corpului combatanții încep luptele pentru cele șase cham-pionate ale Budapestei. Pentru noi cea mai dorită măsurare a fost cea din urmă unde avea să se decidă campionatul pentru greutatea medie. Aici au numit Erich Lunau, Thom Smith și Virgil Salvanu. Erich Lunau a căzut din combinațiune încă la începutul meciului fiind declarat prin punctare învingător Thom Smith. Decisivă între Smith și Salvanu a fost punctul culminant al seriei. Rivalii urcă podiul baricadat cu strenguri, se așează pe scaune; la moment sunt împrejmuiți de masseurii cari le ung corpul și le mai spun câte ceva, apoi clopotul sună în dungă, rivalii se ridică, își dau mâinile înmănușate și măsurarea se începe. Simpaticele englez începe în tempo aspru, încearcă toate finețele boxului englezesc rafinat deja de sute de ani, dar nu izbuțește, Salvanu pariază cu dreapta ori ce încercare de lovire, ba printre șururile dese ale publicului trece un murmur de emoție când Salvanu aplică cu stânga lui temută câteva swinguri către capul englezului. Ajungând la rînd abia îl mai scapă din lovituri ba la sfârșitul roundului al doilea englezul este strîns într'un colț și după ce nu poate paria un swing colosal din mîna stîngă a lui Salvanu, își lasă mâinile în jos și ai putut avea impresia că mai o lovitură încă și englezul și-a pierdut firea... când clopotul bate în dungă și juriul declară... pauză de o minută. Din toate părțile lumea se agită și comentează unanim plăcut învingerea categorică a lui Salvanu. Masseurii înviorează mușchii combatanților și ultimul round se începe. Același tablou de superioritate ca și mai înainte. Salvanu reușește să-i mai bage englezului vre-o câteva cu stînga apoi după patru minute în cari fiecare prestează ceea ce știe mai frumos, măsurarea se încheie în mijlocul unei aclamări frenetice la adresa acestui „fiu al Ardealului”. Inșuș Thom Smith se grăbește la mijlocul arenei, îmbrățișează fără multă vorbă pe Salvanu nostru, îl sărută cu dragostea sinceră a unui coleg și îi zgîndără mîna călduros în semn de felicitare pentru învingerea pe care puținii muritori au putut-o să și-o eluete asupra acestui falnic fiu al Albionului. Publicul mare asistă emoționat în fața acestor scene atât de însuflețitoare și aplaudând lung pe învingătorul nostru așteaptă să mai audă din gura juriului verdictul că *championatul Budapestei pe anul 1913 l'a câștigat tehnicul român Virgil Salvanu*, când vestitul antagonist al nostru membru de juriu Dr. Vatch urcă podiul și declară că juriul cu majoritate de voturi decide campionatul englezului Thom Smith pe motivul că acesta ar avea școală mai multă. Pe un moment s'a coborît o tăcere mortală în vasta încăpere — o tăcere care premerge furtunilor — apoi din gura tuturor se unesc strigăte de protest la adresa juriului iar în jurul lui Salvanu aclamări stridente. Se petrec scene interesante. Bobby Dobbs, trenerul negru al lui Salvanu își are partea s'a aproape pretutindeni, mulțimea privitorilor pretinde să fie declarat Salvanu de campion, dar juriul știe de ce a hotărît astfel. Nici o schimbare.

Un ziarist se apropie de Smith. Acesta îi spune: „I did not expected this decision” (N'am

așteptat această hotărâre). Apoi a lăudat mult loviturile cu mîna stîngă a lui Salvanu. „Au fost fenomenale” — repetă dînsul și de trei ori. — Spunea că nu ar fi avut nic un cuvânt de supărare dacă îi s'ar fi hotărât lui Salvanu învingerea. „Îl țin de băeat excelent și te rog să-i comunică și lui această părere a mea. Pentru mîna lui stîngă îl felicit separat”.

Nu e de dorit să mai adăugăm nimic la aceste cuvinte atât de grăitoare, dar voim să ne exprimăm și la acest loc profunda noastră revoltă față de atitudinea atât de străvezie ce-a luat-o juriul față de reprezentantul neamului nostru. Viitorul ne va arăta că de câte ori vom mai avea de înregistrat atitudini de aceste fel — pentru că mai așteptăm — nu ne vom lăsa reprezentanții neamului nostru să poarte singuri aceste lovituri ci ne vom înșira în falanga de solidaritate pentru a respinge astfel de nedreptăți, iar dacă celor de sus le-a plăcut până acum să se fălească cu pene false, îi rugăm să întrezărească pe deplin că aceste mici poticniri nu numai că nu ne împrăștie ci din contră ne adună pe toți la un loc, ba contribuiesc din greu la opera pe care dînșii tocmai doresc a o dărâma.

De altcum Virgil Salvanu va avea ocaziunea să-și probeze calitățile lui înaintea unui alt juriu — în Anglia — deoarece i se va aranja în lunile viitoare acolo o măsurare de revanșă cu Thom Smith.

Albania economică și politică.

Din lucrarea profesorului A. Baldacl dela universitatea din Bolonio.

Azi când în urma războiului purtat de Turcia și statele balcanice aliate, războiul în decurgere încă, după ce tratativele conferenței din Londra sunt în suferință, Albania e pe drum de a-și vedea visul cu ochii, independența politică realizată nu e târziu a da publicității o interesantă lucrare asupra Albaniei. Această lucrare a apărut încă în luna Noemvrie 1912 într'o revistă economică franceză tocmai cam pe timpul când s'a declarat războiul din Orient.

Din punct de vedere administrativ, Turcia și-a subîmpărțit imperiul în vilaețe sau provincii, guvernate de valis sau guvernori generali, dintre cari Scutari și Janina constituiesc Albania propriu zisă. În urma luptelor pentru renașterea lor națională, Albanezii își revendică acum drepturile chiar asupra vilaețelor Kossovo, Monastir și Salonic.

Trebuie cel puțin în parte să recunoaștem pretențiunile bine fondate a revendicărilor bazate pe etnografie, antropologie și folclor. Nu trebuie însă să se exagereze și a nu recunoaștem celorlalte naționalități aceea ce în starea actuală a lucrurilor le aparține în virtutea propagandei care au făcut-o prin trecutul lor. E foarte greu unui popor, s'ar putea zice chiar imposibil de a pătrunde în trecut; ceea ce a pierdut în chestie de limbă și de obiceiuri nu s'ar putea recăștiga decât prin lupte cari se perindează chiar secole de-a rîndul.

Cât privește originea locuitorilor din cele cinci vilaețe sus amintite, aceștia sunt urmașii Ilirilor de rasă indo-europeană sau arlană. — Fără a mai discuta diferitele păreri emise asupra Ilirilor, opinia cea mai generală acceptată consideră pe Iliri ca fiind străbunii Albanezilor actuali. Acest popor suferă azi mai mult ca ori când oprimat fiind de Balcanul întreg, Europa întreagă ar trebui să îl ia apărarea, cu atât mai mult cu cât istoria ne prezintă Albanezii ca pe un popor gigante în ceea ce privește virtuțile civile și arta războiului. — Din anul 1854 Hohn proclamase Albanezii descendenții Ilirilor și știința confirmă această opinie, care asemenea e sprijinită de documentele istorice a secolului al XI. Singurul mare punct de slăbiciune a Albanezilor a fost inerta lor în ceea ce privește propaganda; în această privință ei nu au nici o trăsătură comună cu celelalte popoare europene. Astfel se întâmplă de ajuns ei ultimii pentru a-și afirma naționalitatea lor. — Vechea denominațiune de Iliri a dispărut, azi Albanezii se numesc ei pe ei Skipetari, pe când Turcii îi numesc Arnăuți, Slavii le dau numele de Arbanasi iar Grecii Arbanitar, astfel după cum au fost informați în primele rescripte ale seniorilor din Duratzo.

Dacă e ușor a arăta originea Albanezilor e foarte greu de a fi denumera și de a le stabili frontierele

lor; se afirmă că Albanezii ar fi în număr de două până la trei milioane, dar tocmai din lipsa statistică serioasă probabil că acest număr nu corespunde tocmai pe tocmai.

Trei religii diferite împart sufletul albanez, cea musulmană, ortodoxă și catolică. De aici urmează o luptă încordată și susținută prin propaganda politică, provocând ure profunde cari au avut ca urmare închiderea drumului spiritului național.

Guvernul turc a favorizat întotdeauna aceste ure, a înăsprit dușmăniile, a oprit deschiderea școalelor, lovind cu impozite poporul în așa fel ca să nu poată ridica capul și a deschide speranța la o soartă mai bună. Astfel se întâmplă că pe lângă toate calitățile excelente a poporului, Albania e țara cea mai înapoiată din Balcani, greșală asemenea a lipselor de comunicațiune. De-o parte are marea, de cealaltă parte valea foarte fertilă a Vardarului, însă nici un guvern turc nu i-a conces drumuri sau linii ferate. — Comerțul țării nu e decât un vis. Niciodată Albania nu va putea profita de binefacerea civilizațiunii occidentale dacă nu va fi dotată cu căi de comunicațiune.

Pământul nu a favorizat Albania, configurațiunea solului îngreunează foarte mult comunicațiunile interne, terenul muntos e steril. Cu toate acestea nu lipsesc localități încântătoare și șesuri foarte fertile. Dispozițiunea lanțurilor de munți și a cursurilor apelor, mai cu seamă în nord a provocat subdiviziunea populațiunii în numeroase triburi legate cu tenacitate pământului lor cât și a obiceiurilor dispărute de secole în Europa occidentală.

Albania e singura țară în Europa, care mai păstrează mai multe obiceiuri și datini feudale, urmează de aici că condițiunile ei economice sunt foarte sărace, însă sunt susceptibile de o mare ameliorațiune. E de ajuns ca un guvern să ajute această regiune pentru a putea ieși din ignoranța în care e confundată.

S'a scris mult în ultimii ani asupra evenimentelor politice cari au împins poporul albanez de a-și valoriza și revendica drepturile de naționalitate. Putină lume însă a putut să dea o idee clară asupra situațiunii sale economice pe care în general puțin o cunosc afară de Austria și Italia, cele două puteri anume cari sunt acolo direct mai mult interesate.

Din cauza revoluțiunilor precedente și a speranțelor cari se ridică mereu și dau forță visurilor de independență din dominațiunea turcă și a autonomiei locale, criza economică persistă peste toate prevederile. Aceasta criză a aruncat țara în dificultăți foarte mari a cărei gravitate a fost accentuată și mai mult în urma războiului dintre Italia și Turcia. — Rezultă de aici că soarta Albaniei e foarte obscură. Nu mai începe îndoiială că obstacolul provine în special dela diversitatea religiunii. Pe de altă parte trebuie să se recunoască că nu e încă unitate între grupurile etnice albaneze musulmane și creștine. Este incontestabil că Albanezii au făcut tot posibilul în scop de a fi cunoscute dar mai cu seamă de a se impune lumii civilizate arătând vitalitatea lor prin revoluțiunile lor dese. Ei s'au prezentat Europei în speranță de a obține garanții suficiente și fiindcă doresc ferbinte și adevărat scâpnarea lor, și ceea ce s'a prevăzut se adevărește, Turcii cât și alte națiuni nu vor reuși de a conserva subjugarea Albaniei.

În Europa trebuie să se aperse independența albaneză în contra ori căruia alt program interior privitor la Balcani.

Albania e un târg internațional exploatat de foarte multă lume și tocmai ex ploatorii cei mai onesti lasă poate de dorit. Albanezii au deschis ochii comerțului dar dorm încă somnul de secole pentru ceea ce privește industria; economia publică nu a pierdut acolo încă particularitățile primordiale, a cărei bază era schimbul de produse transmise din timpuri de Roma și Venetia.

Acest schimb arată că dezvoltarea economiei albaneze se razimă exclusiv pe agricultură și pe industria pastorală și economia familiară pe baze patriarhale încă. Numai în centrele principale, apoi de-a lungul Zonei scâldate de mare, în apropierea porturilor și a regiunilor mai dese în populațiune a

putut să cedeze sistemul vechiu exigențelor moderne, cu toate că nici una din provinciile imperiului turc nu a simțit vre-odată influința progresului și că acolo nu poți avea decât o idee slabă despre ceea ce însemnează dezvoltarea occidentală astfel după cum o înțelegem noi.

Productele necesare Albaniei îi provin din porturile adriatice și ajung pe linia ferată dela Salonic. Aceste produse cuprind tot ceea ce este indispensabil vieții, ca țesături de bumbac și produse de trebuințe zilnice.

În Albania trebuie considerată economia dela țară și economia industrială ținând seamă de împrejurarea că Albania e născută pentru pușcă și pentru spadă mai curînd decât pentru car a căruia model este încă tot acela al timpurilor preistorice.

(Va urma).

Trad. Octavian Neagos.

Criza europeană. Diferendul româno-bulgar.

Fără îndoiială că acum România a intrat în faza decizivă a tratativelor directe cu Bulgaria. După răspunsul sosit Sâmbătă noaptea dela Sofia, au mai avut Duminecă întrevederi atât la București cu plenipotențiarul bulgar, cât și la Sofia. Dar până acum Bulgarii mențin ultima ofertă fără a întrerupe tratativele.

O intervenție nouă s'a produs și pe care am prevăzut-o la timp: Franța și Rusia, puteri al căror cuvânt ar trebui să fie ascultat la Sofia, au insistat pe lângă guvernul bulgar să nu împingă la complicarea situației externe pentru Silistra. Răspunsul la această intervenție nu se cunoaște până în acest moment. În unele cercuri diplomatice se prevede acum că Bulgaria va încerca să aplaneze diferendului cu România marilor puteri și nu este exclus ca puterile să rezolve discutarea diferendului în congresul păcii, — ceea ce ar fi o soluțiune acceptabilă pentru România după părerea mai multor personalități politice marcante din România.

Trăim în vremuri cu adevărat extraordinare. Războiul balcanic și problemele ridicate de ruperea statului quo în Orient, au avut darul să accentueze și mai mult problemele cari despart cele două grupări de puteri ale Europei.

Chestia sârbească și problema albaneză au săpat și mai mult prăpastia care despărțea Rusia de Austro-Ungaria. De fapt cele două puteri stau gata..., iar încercarea M. Sale împăratului Francisc Iosif de a mai rupe ghița dintre monarhia sa și imperiul vecin, pare a nu fi dat rezultatele dorite. Presa străină este unanimă în a recunoaște că misiunea principelui de Hohenlohe la Petersburg, n'a isbutit.

Întreaga Europă e azi într'o înfrigurare mare, prevestitoare de furtună. Mai toate puterile se înarmează. Telegraful ne aduce azi vestea, că parlamentul francez a votat pentru armată credite în valoare de 600 milio-

ne franci, iar programul viitoarelor înarmări va fi sporit peste prevederile de azi. De asemenea Germania neputând ajunge la nici o înțelegere cu Anglia asupra limitării armamentului naval, a cerut parlamentului un nou credit de 500 milioane pentru flotă și vre-o 200 milioane pentru armata de uscat. Anglia, la rândul ei, și-a modificat programul naval, votând, împreună cu coloniile, o sumă de 1 miliard de lei pentru flotă.

Dacă adaogăm cele 400 milioane coroane votate de parlamentele Austro-Ungariei, ajungem la fabuloasa sumă de 3 miliarde coroane, cheltuite de cele câteva puteri din centrul Europei, în vederea situației internaționale de azi. De asemenea nu trebuie uitat că și Italia a emis un împrumut de 650 milioane lire, și că a anunțat că va mai apela la un miliard.

Aceste sume și cu cheltuelile micilor state, în cari intră și România cu circa 200 milioane lei, constituiesc cel mai bun semn că trăim vremuri turburi și că nori grei amenință orizontul încărcat al Europei.

Luna Martie este aceea care va decide dacă vom avea sau nu război.

Tripla înțelegere și tripla alianță cer guvernului bulgar să aplaneze diferendul cu România.

Petersburg, 21 Februarie. — *Intre puterile triplei înțelegeri se urmează un schimb de vederi relativ la o intervenție comună la Sofia. Se afirmă că Anglia a aderat la acest proiect, sub condiție ca și puterile triplei alianțe să se asocieze la acest demers, al cărui scop e aplanarea diferendului româno-bulgar.*

Cercurile politice tot mai speră că diferendul româno-bulgar se va aplană pe cale pașnică.

Londra, 21 Februarie. — *„Times” anunță că toate marile puteri în special puterile triplei alianțe au intervenit la Sofia îndemnând guvernul bulgar să facă tot posibilul pentru ca diferendul cu România să se aplaneze în curînd pe cale pașnică. Circulă șvonul că o parte a membrilor guvernului român au cerut să se ordone imediat mobilizarea, urmînd ca trupele române să treacă granița Bulgariei.*

Daneff a refuzat să cedeze Silistra, deși primise instrucțiuni în acest sens dela guvernul bulgar.

Frankfurt, 21 Februarie. — *„Frankfurter Zeitung” publică următoarea telegramă primită din Berlin:*

„Toate puterile sunt de acord în dorința ca tratativele dintre România și Bulgaria să se sfârșească pe cale pașnică. În acest sens se exercită o influință comună la București și Sofia. Deși situația dintre cele două state s'a agravat, necesitînd o soluție grabnică, totuși nu trebuie să renunțăm la ori ce speranță că principalele cereri ale României, cuprinzînd și Silistra, vor fi satisfăcute. Acest rezultat s'ar fi putut obține și mai înainte, căci nu e un secret că Daneff cu ocaziunea plecării sale la Londra, primise instrucțiuni, cari ar fi înlesnit stabilirea unei înțelegeri cu România chiar și în privința Silistrei.

Se pare însă că Daneff, al cărui patriotism exagerat e cunoscut, n'a ținut seamă de acele instrucțiuni, crezînd că prin tărăgănarea tratativelor va putea obține condițiuni mai favorabile Bulgariei. Tărăgănarea însă nu mai e posibilă în momentele de față, căci spiritele la București sunt prea excitate. În asemenea împrejurări putem presupune că Bulgaria va face în cele din

**PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE
CASĂ DE CLAVIRE este a lui
FRANZ ȘI ALBERT RENNER**
Timisoara-Josefin str. Hunyadi 12

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.
Calitatea cea mai bună. (Re 128) Prețuri ieft. nle

urmă acele concesiuni, pe cari în esență era gata să le facă și mai înainte.

Paris, 21 Februarie. — „Le Gaulois” scrie: Bulgaria nu vrea cu nici un preț să cedeze Silistra și opinia publică română persistă să ceară acest oraș: aceasta e starea conflictului bulgaro-român.

La Berlin cercurile sunt toptimiste în ce privește sfârșitul negociațiilor bulgaro-române. Relese că puterile triplei alianțe n'au fost singurele să sfătuiască amical guvernul din Sofia pentru împăcare și se speră că Bulgaria își va da seama că nu-i vorba de neînțelegeri între cabinetele europene în ce privește chestiunea compensațiilor de acordat României și că în particular toate marile puteri europene se declară egal interesate ca conflictul ce naște între cele două state să fie înăbușit dela început încă.

Inarmările Germaniei.

Paris, 21 Febr. — Presa franceză se ocupă cu noile proiecte militare și modul de acoperire ale noilor credite.

„Petit Parisien” într'un articol intitulat: „De ce Germania continuă și acum înarmările?” scrie următoarele: Cari sunt motivele ce forțează pe Germania să se înarmeze? Poate voește să confirme ceea ce vorbește: anume Germania simte că Austria are intenția să slăbească legăturile cari o țin strânsă de tripla alianță și astfel să facă o politică mai energică și independentă. Este că Germania face înarmări colosale, se naște însă întrebarea, cari sunt motivele cari o constrâng la aceasta.

„Echo de Paris” spune că Germania are intenția să atace pe Franța. Lumea întreagă trebuie să recunoască că noile proiecte militare și creditele ale Franței sunt stabilite în limita posibilului.

„Petit Republique” scrie: La înarmările Germaniei, Franța trebuie să răspundă la fel, adică să se înarmeze în grabă și cu cea mai mare energie, deoarece trăim timpuri în cari trebuie aduse jertfel mari.

Conflictul austro-rus.

Berlin, 21 Febr. — Acum, când chestia Albaniei se credea închisă, Rusia a dat să înțeleagă Austro-Ungariei că, dacă nu și-a arătat punctul său de vedere cu ocazia reuniunii ambasadorilor, în ce privește crearea Albaniei, nu înseamnă că nu are oarecari interese de apărare în această chestie. Dorința Rusiei, după câte a lăsat să transpire până acum, ar fi formarea unei Albanii cât mai mică. Granițele acceptabile de această putere, nu cuprind nici Durazzo nici Scutari și nici Ūsküb.

O delegație albaneză la M. Sa regele României.

București, 21 Februarie. — O delegație de șase Albanezi a prezintat M. Sale regelui Carol un memoriu amănunțit, în care sunt trecute localitățile din Balcani locuite de Albanezi și numărul exact al acestei populații în raport cu celelalte naționalități.

M. Sa regele a primit delegația și a declarat că dorința M. Sale este pentru crearea unei Albanii independente care să se întindă cât mai mult pe teritoriile locuite de Albanezi. M. S. regele a adăugat că va interveni pe lângă marile puteri în aceasta privință, și cuvântul României, deși este cuvântul unei țări mai mici va fi ascultat, dat fiind respectul de care ne bucurăm noi în concertul european.

Un scurt program al congresului albanez.

Triest, 21 Februarie. — Intorcându-se Mayhar-bey Toptani dela Viena, comitetul organizator al congresului albanez stabilit pentru 1 Martie n. s'a întrunit din nou și a stabilit următoarele puncte:

1. Poporul albanez cere o Albanie mare pentru ca să se poată menține politicește și economiceste.

2. Poporul albanez mulțamește Românilor de pretutindeni și în special fraților Aromâni, cu cari trădește în deplină înțelegere și ca autohtoni au sprijinit din răzputeri pe Albanezi, cerând mărirea patriei comune, deci o Albanie mare și independentă.

3. Poporul albanez protestează în contra încălcării ținuturilor albaneze din cele patru vialae și roagă puterile europene să intervină în scopul încetării războiului în patria albaneză, avându-se în vedere neutralitatea guvernului provizoriu din Albania.

4. Congresul din Triest va discuta toate punctele în general privitoare la constituția noului stat independent.

Urmează apoi programul-apel pentru presă, prin care sunt invitați filo-albanezii și Aromânii aflători în străinătate.

Diferendul româno-bulgar.

Viena, 21 Februarie. — O știre oficială din Petersburg spune că România și Bulgaria au acceptat mediațiunea puterilor. Chiar dacă această știre ar fi adevărată, și în cazul acesta trebuie să se aștepte rezultatul consiliului de miniștri care va avea loc azi în București, deoarece așa se vede că Bulgaria numai sub anumite condițiuni își va da consimțământul. România, așa se vede, în primul rând pune condițiunea, că puterile mediatore să decidă asupra diferendului româno-bulgar în timpul cel mai scurt, încă înainte de încheierea păcii turco-bulgare.

Nou trupe trucești la teatrul răsbolului.

Constantinopol, 21 Februarie. — Se svonește, că Turcii au încercat din nou să debarce trupe lângă Sarköj, dar n'au reușit. Se așteaptă sosirea a 30 vase cu soldați din Galipoli.

Nou tratative de pace.

Londra, 21 Februarie. — Se crede că în curând marile puteri vor putea să mijlocească începerea unor noi tratative între Turcia și Bulgaria. Noul proiect pe baza căruia vor începe tratativele cuprinde următoarele puncte:

1. Adrianopolul va fi cedat Bulgariei. Granița turcească se începe dela oraș spre sud.

2. Dintre insulele Egee, acelea cari se află pe lângă țărmul Asiei mici rămân în proprietatea Turciei, iar celelalte trec în posesiunea Greciei.

3. La stabilirea tarifului vamal Turciei i se lasă mână liberă.

4. Alianții balcanici primesc asupra lor partea cuvenită din datoria de stat a Turciei, conform raportului stabilit de către marile puteri.

5. Turcia nu plătește despăgubire de războiu.

6. Turcii vor primi sprijin bănesc din partea puterilor, pentru ca să-și poată executa organizarea administrației interne.

7. Turcia renunță la Albania iar rezolvirea acestei chestii o încredințează marilor puteri.

INFORMAȚIUNI

Arad, 21 Februarie 1918.

Serata artistică din Oradea-mare. Reprezentatiunea teatrală ce o va aranja Comitetul filial al „Societății pentru fond de teatru român” din Oradea-mare cu concursul trupei de diletanți din Beiuș, promite a atrage numeros public. Deja până acum și-au anunțat participarea multe persoane din centrele noastre românești și sperăm că și publicul bihorean va înțelege rostul aranjării unei astfel de producțiuni și va alerga să guste puțin din comoara bogată și frumoasă a teatrului nostru românesc. Nime să nu pregete a lua parte la o așa frumoasă manifestare culturală, ba să facă tot posibilul, ca seara aceea să se ridice la nivelul unei mari serbări naționale.

Se va juca farsa în 3 acte „Funcționarul dela domeni” scrisă de Petre Locusteanu, p'esă ce s'a reprezentat în Beiuș la Sân Văsiu în fața unui ales și numeros public românesc. Despre succesul piesei am putut ceti cu toții într'un număr al acestui ziar.

Ne bucurăm mult de faptul că beiușenii au primit sarcina de a face o excursiune la Oradea punându-se cu atâta abnegație în serviciul culturii românești mai ales în părțile noastre părăginate de atâta neghină și buruiană străină. În împrejurimile orașului nostru e așa de greu și anevoios a pune la cale manifestări culturale, atâtea piedeci punându-se de-a curmezișul din cauza mediului social.

Fericim și binevenim pe beiușenii cu această ocaziune și dorim, ca lanțul de înfrățire ce s'a pornit între ei și orădani să se întărească tot mai mult, din zi în zi, ca astfel împreună, solidari să înceapă frumoasa operă de deșteptare națională în mult posomoritul Bihor.

Cu Dumnezeu înainte și la revedere în 6 Martie la Oradea. Cor.

Fapte frumoase în Siria. În ziua Intimpinării Domnului șirienii au săvârșit un act de virtute, căci au dat expresie unei cardinale însușiri ce vădește înțelegere față de rosturile culturale și față de cei ce sunt puși în fruntea acelor rosturi. Și-au arătat recunoștința față de învățătorul care timp de 37 de ani s'a pus în serviciul binele obștesc, — față de dl Ioan Bogdan. După serviciul divin, la care a participat potop de lume, sărbătoarea s'a desfășurat în Casa Națională. Acolo dl Ioan Bogdan își luă rămas dela generațiile de tineri ce i-a crescut anunțând că i-a sosit vremea de odihnă și se retrage din *postul activ* de dascăl. De aci încolo dsa va fi învățător în pensiune. Sentimentul șirienilor de recunoștință l'au exprimat P. O. D. Mihai Lucața, protopop, dl Axente Secula, președintele comitetului parohial, dl Axente Dobos inv-dir., dl Nicolae Lazarescu fruntas țaran. Prin vorbirile acestea s'au remarcat faptele și felul muncii serioase și energice făcându-se astfel o oglindă frumoasă a întregii vletji publice a dlui Ion Bogdan.

Programul serbării a fost presărat și cu declamații și cu bucăți de muzică admirabil executate de corul tânărului învățător dl Mihai Pleș. Dl Ioan Bogdan a rămas adânc emoționat, văzând jertfele și neoboselile dsale așa de demn răsplătite.

Seara, pedagogii semlnarului nostru din Arad au dat un concert care a entuziasmat până la delir prin frumoasele prestațiuni muzicale pe toți șirienii. Pedagogii noștri au cules ovații și semne de simpatii și afectiuni cum rar se pot vedea. Se putea observa cu aceasta ocazie ce strânsă și trainică legătură există între povățuitorii cari își duc apostolatul cel mai greu și între poporenii, cât de aproape se simt unii pe

Rétay și Benedek

Intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvone, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váczi-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvone presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire-candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rnovează. — Liferează statui sfinte, icoane, ornei lucrare artistice, pe lângă pretrnile cele mai ieftine.

alții și ce bine se înțeleg, — pe întreg întinsul pământului românesc.

Cu atât mai bine și pentru dl Ioan Bogdan. Cor.

Msgn. Netzhammer la Blaj. „Unirea” scrie: Miercuri seara a sosit la Blaj Ex. Sa Raymond Netzhammer, arhiepiscopul catolic de București. P. Sa a venit la Blaj spre a cerceta pe Ex. Sa metropolitul nostru. Joi dimineața Msgn. Netzhammer a ascultat sf. liturghie în biserica catedrală, unde a rămas plăcut atins de frumoasele noastre cântări. Mai târziu însoțit de p. canonic Dr. Vas. Suciș a vizitat toate instituțiile de învățământ și culturale, interesându-se de toate și luând parte și la cursuri.

La orele 1 Ilustr. Sa p. prepozit I. M. Moldovan conduce înaintea Ex. Sale arhiepiscopului de București, preoțimea gremială și într-o călduroasă cuvântare îi prezintă omagiul clerului, mulțumindu-i de faptul că a cercetat Blajul și îi mulțumește pentru multele și prețioasele servicii făcute bisericii unite. Msgn Netzhammer rămâne viu emoționat pentru elogiile ce i se fac, de cari mulțumește cu căldură, i se prezintă apoi toți cei prezenți.

În oroarea înaltului și distinsului oaspe, Ex. Sa metropolitul Victor a dat o masă, la care au luat parte membrii veneratului capitol, profesori și preoți din gremiu. Ex. Sa ridică păharul în cinstea distinsului său oaspe și relevă și din a Sa parte înalta ocrotire și sollicitudine pe care arhiepiscopul de București o are pentru biserica noastră în general și pentru credincioșii uniți în special. Cuvintele Ex. Sale mitropolitului sunt des întrerupte de aclamațiile celor prezenți. Răspunzând Msgn. Raymond, declară, că nu și-a făcut decât datoria și are cele mai bune nădejdi, că având concursul neobositului protopop Dr. Ioan Bălan preotul unit din București, va putea în scurtă vreme face și mai mult, descoperindu-ne că se ocupă cu gândul de a mai ridica încă o biserică unită în București, fiind aceasta neîncăpătoare pentru miile de credincioși, ce avem la București. Aclamații unanime erump la adresa Excelenței Sale.

Joi d. a. și Vineri dim. arhiepiscopul și-a continuat vizitele pe la institutele noastre. Ca ceva interesant însemnăm aci, că Excelența Sa a asistat Joi d. p. la 4 ore la împărțirea pâinei, ce se dă studenților.

Cu acceleratul de 9 și jum. dim. Exc. Sa a părăsit Blajul, lăsând între noi cea mai admirabilă impresiune.

Reuniunea de înmormântare a locuitorilor gr. cat. din Feldru, care în timpul din urmă a fost amenințată să se desființeze din partea organelor politice administrative, în adunarea extraordinară din zilele trecute a încredințat conducerea afacerilor ei unor persoane cu multă energie și încredere. S'a ales de președinte-director dl Octavian Doçi, vice-director dl Ioan L. Nechiț, secretar dl Ioan Sângeorzan, casar dl Gregoriu Onoe. În consiliul direcției dnii: Gregoriu Neamțiu, Toader Scridon, Gregoriu Găină, Damian Mari, Moisa Oprea, Dumitru Ileni și Gregoriu Girigan. Comisiunea cenzurătoare s'a compus din dnii: Nicolau Vlad, Ioan L. Timoc și Traian Mureșian.

În urma acestei schimbări sperăm și suntem chiar siguri, că prin înțeleapta conducere, reuniunea, atât de folositoare pentru poporul de aici și jur, va lua un mers îmbucurător. — Dea bunul Dumnezeu! Un membru.

Cărți postale nouă. În locul cărților postale de tot felul, cari se află azi în circulație, în Ungaria, se vor introduce, pe rând, altele după ce — se înțelege — se va epuiza evantumul existent. Cărțile postale simple, sau cu răspuns (duple) precum și cele internaționale vor rămânea la aceeași mărime, dar se vor deosebi de cele actuale prin aceea, că partea rezervată pentru adresă va fi împărțită printr-o linie pezisă în 2 jumătăți, dintre cari una va fi destinată pentru adresă, iar cealaltă va putea fi folosită pentru scris. Coloarea acestor cărți postale va fi galbenă-deschisă. Pe partea de adresă desenul insigniei statului, tipăritura și semnul mărcii postale vor fi, la cele pentru circulația internă: de culoare verde-deschisă intensivă iar la cele internaționale: roșii intensive. Cărțile postale închise de 6 și 10 fileri se

vor fabrica în culoarea de până acum (sură vi-neție) dar liniile de perforare — pe la margini — nu se vor întretaia. Coloarea coroanei, a textului tipărit și a mărcii postale pe partea de adresă va fi: la cărțile postale închise de 6 fil., verde iar la cele de 10 fil. roșie, cum e și la cele de azi. Pe cărțile postale nouă cuvintele: „Magyar Királyi posta” nu vor mai obveni. — R. E.

Din Sebeșul-săsesc. Din monotonia de mic oraș de provincie se desprind două momente cu un dram de viață superioară în ele. Unul e adunarea generală a casei române, celalalt petrecerea tinerimei din iocantare și jur.

Și casina noastră ca multe altele are soarta de-a fi cercetată și sprijinită numai de o parte a societății intelectuale de aici; în urma acestei împrejurări se înțelege că suferă instituția care nu se poate ridica la nivelul dorit de toți românii, cari au dragoste pentru tot ce-i românesc. Aceia cari până acum au stat departe de casină au simțit că ar fi timpul să se apropie cu toți de acest așezământ românesc și la ultima adunare generală au făcut primul pas de apropiere. Durere, că modul în care s'a făcut acest pas a fost în formă — nu în intențiune — jignitor pentru corporațiune ca atare, căci ori cum nu se poate pretinde să meargă muntele la Mohamed ci întors. Deși nu s'a putut apiana de astădată afacerea casei spre mulțămirea tuturor, totuși s'a văzut cu acest prilej că o dorință sinceră de apropiere există de amândouă părțile. Acele două trei persoane, cari formează piedea mifrățiii tuturor, să se decidă la un gest de nobleță superioară întinzându-și mâinile, cari se simțiau atât de bine una într'alta odinioară, și să ridice de pe inimile noastre vălul urit care fără nici un folos ne desparte unul de altul. O generație plină de dorul progresului național, care acum se macină pentru lucruri de nimic, i-ar binecuvânta, iar roadele frumoase ale unei activități conștiente le-ar incununa fruntea cu ei mai neperitori lauri. În aceeași adunare au fost aleși ca membri onorari ai comisiei române dnii Sergiu Medean, protopop, și Ion Oncescu, notar pensionat.

Petrecerea tinerimei, deși aranjată cam în pripă, a succes peste așteptare. S'a prezentat mult public bun românesc din Sebeș și împrejurime până de câtră Teiuș și Cudgir. Costumele damelor au scos de nou la iveală gustul artistic al femeii române. Eu cred că bărbații mai în vârstă au simțit în acea noapte feerică mai adânc ca totdeauna regretul timpelor trecute, pe când tinerii, cari toată noaptea au jucat cu animație și foc, și-au uitat pentru câteva momente că și tineretea lor va trece. De câtră ziua mi-au spus lăutarii că nu-și aduc aminte să fi cântat vre-odată cu atâta însufletire și plăcere pentru arta lor...

Ca rezultat material notez că s'a realizat un venit curat de 80 coroane, care s'a distribuit astfel: 30 cor. pentru fondul ziaristilor, iar 50 cor. pentru fondul de clădire al unei case naționale. Strângerea acestui fond s'a pus la cale prin casina română în anul 1908 și până azi s'au încasat 939 cor. 67 fileri.

La această petrecere au binevoit a suprasolvi și a-și răscumpăra biletele următorii domni: Ernst Thuener, nou alesul paroh evangelic, Josef Braumann, com., și Const. Olariu, Cudgir, câte 5 cor. Emil Leibli, dir. de bancă, Karl Alevi, casar, Ion Opincariu, propr., câte 4 cor. Gh. Cărpinișan, casar, 3 cor. Josef Gross, birtas, W. Metz, farm., Dr. Demetriu Ștefan, adv. și Dr. Iosif Boila, adv. câte 2 cor.

Insufleții de frumosul succes al petrecerii lor, tinerii au și pus la cale o nouă petrecere pentru sărbătorile Paștilor. Se proiectează o producțiune teatrală, pentru care se speră că se va putea câștiga și concursul artistului nostru Nicolae Băilă, care în iarna aceasta a reputat frumoase succese pe scenele teatrelor germane din Pilsen și Budweis. E semnificat că dl Băilă mai întâiu s'a arătat pe scenă în Sebeș cu trupa dlui Z. Bărsan, pe când era elev la conservatorul din București, și poate tot Sebeșul să aibă fericirea a-l vedea mai întâiu după desăvârșirea talentului său. Cor.

Incassările căilor ferate ungare în 1912. După comunicările oficiale căile ferate ungare în lungime de 8606 km. au avut în luna Decem-

vrie 1912, intrate: la circulația de persoane, militară și de pachete cor. 8,371.600.—, la circulația de mărfuri (mare și mică viteză) 24,782.100.— total cor 33,153.700.— față cu cor. 31,649.171.— din aceeași lună a anului 1911. Plusul realizat în Decembrie 1912 ar fi deci de cor. 1,504.529.— la ceea ce ar fi de observat și aceea, că lungimea căilor ferate ungare în 1911 era de 8645 km. Incasările pe km. au fost în Decembrie 1912 cor. 3852.— față cu cor. 3661.— din aceeași lună a anului 1911, deci a urcare cor. 101.— la km.=5.2%.

În întreg anul 1912 au arătat căile ferate ungare următoarele încasări: la circulațiunea de persoane militară, și de pachete cor. 105,789.741.— la circulațiunea de mărfuri (mare și mică viteză) 301,095.186.—. În anul 1911 față cu aceste cifre stau sumele de cor. 95,570.930.— la circulațiunea de persoane etc. și cor. 275,334.017.— la circulațiunea de mărfuri.

Astfel anul 1912 arată față de 1911 un plus de cor. 10,218.811.— la circulațiunea de persoane etc. și cor. 25,761.169.— la circulațiunea de mărfuri. Incasările totale în 1912 dau așadar suma de cor. 406,884.927.— față cu cor. 370,914.947.—, arată deci un plus de cor. 35,979.980.—. Incasările pe km. fac în 1912 cor. 47.279.— față de 42.904 în 1911, deci o creștere de cor. 4375.— 10.2%. S'au transportat pe numitele căi ferate în a. tr. 78.979.100 persoane și 39.627.300.— tone mărfuri. — R. E.

Expozitura săculească pentru promovarea industriei. Săcuii au expozitură guvernamentală pentru dezvoltarea agronomiei care în decursul existenței sale de 10 ani a realizat succese frumoase.

Activitatea noului comite al orașului T.-Murășului, Bernády, se poate atribui inactivarea „Expozitiei săculești de industrie”. Spre scopul acesta s'a format o comisie în care Bernády a fost denumit de comisar ministerial, iar Szász József, comitele comitatului Murăș-Turda de comisar al comitatului și orașului.

În 11 crt. s'a ținut prima adunare a comisiei. A prezidat comitele Szász József care în vorbirea sa a accentuat, că punctul de mănecare pentru activitatea industrială trebuie să fie industriile existente de lemnărie, paie, rogojină și țesătorie.

După desbateri obiective s'a hotărât ca comisia să ceară dela ministerul de comerț înființarea unui atelier de reparațiuni pentru drumurile de fier, cu sediul în T.-Murășului.

Totdeodată s'a hotărât, ca comisia să mulțamească prin dl Bernády, ministrului de comerț pentru înființarea noii expozitiei. — R. E.

Tradarea căpitanului Rodrig Gollescu. Din București se anunță: După ce Marți dimineață comisarul regal nu a putut continua susținerea, din cauză că căpitanul Gollescu se arată foarte abătut, s'a hotărât ca instrucția să fie suspendată pentru câteva ore. În acest timp, autoritățile militare au început un examen minuțios al actelor și corespondenței confiscate la locuința lui Gollescu. Examenul acesta a dat rezultate cu totul importante. S'a putut stabili că Gollescu se află în corespondență cu niște indivizi din Galați cu cari trata afaceri, a căror definiție nu se dădea, dar cari prin felul cum sunt expuse în aceste scrisori, dau mult de bănuț. S'a mai găsit printre actele confiscate și niște fotografii cari reprezintă forturile din Galați unde Gollescu a funcționat. Fotografiele acestea reprezintă și părți intericare de forturi, ceea ce constituie o dovadă și mai mare de intențiunile criminale ale căpitanului trădător. Autoritățile au luat măsuri pentru urmărirea persoanelor din Galați cu cari Gollescu se afla în corespondență și aducerea lor în București pentru a fi confrunțată cu căpitanul Gollescu. Până acum instrucția se află în posesiunea unui stoc foarte însemnat de acte, din cari se dovedește cu prisosință vinovăția căpitanului Gollescu.

Contrar celor publicate prin ziare că instrucțiunea acestei afaceri se va termina în curând și că vinovatul va fi judecat repede, aflăm că cercetările înaintează foarte încet. Toată atențiunea instrucției acum este îndreptată nu în contra lui Gollescu, propriu zis, căci vinovăția acestuia este stabilită în mod desăvârșit, ci con-

tra complicilor lui și a celorlalți spioni urmăriți. Cum am mai spus există dovezi că în afacerea aceasta sunt și alți trădători cari trebuie să-și ia pedeapsa ce o merită. În afară de acei străini urmăriți, și cari după noua lege cad sub aceeași penalitate, mai sunt urmăriți și trei foști ofițeri în armată, și cari au funcționat în armele speciale. În curând aceștia vor cădea în mâna autorităților și numai atunci instrucțiunea va putea fi curând terminată.

Despre atitudinea pe care Goliescu o păstrează în închisoare s'a vorbit mult și s'au dat amănunte cari se contraziceau în mod flagrant. Adevărul este că Goliescu e într'o stare nervoasă destul de acută. Aproape nu mai e în stare să scrie, declarațiunile sale, din cauza tremurăturii mâinilor. El nu mai poate mânca și e dus mai mult pe gânduri. În închisoare este neîntrerupt păzit de gardiști, cari făcând cu schimbul, nu-l părăsesc nici o clipă din supraveghere. Deși orice mijloc de a-și curma viața, i-a fost luat cu toate acestea, s'a dat ordin strict dlui căpitan Ralet, comandantul închisoarei militare de a-l supraveghea neincetat. De asemenea nu este exact că dânsul ar fi motivat faptul sa, pe convingerea ce o are că politica austro-filă a țării noastre nu-i convine. El a susținut din contră că, actele secrete ce voia să și le apropie, îl intereseau personal și că un moment nu a avut intențiunea crimei ce i se atribue. De Marti, declarațiunile sale au început a deveni, din când în când, mai concise. În timpul instrucției ce i se face, are momente când este incoherent, și când răspunsurile lui nu au aproape nici un înțeles.

Persoanele ce-l instruesc nu au putut să stabilească dacă el se prefacă sau dacă în adevăr are eclipse de memorie. Ceea ce necăjește mai mult pe instructorii săi este faptul că nu pot reuși să-l facă a divulga persoanele compromise și amestecul lor în afacerea aceasta. Toată casna judecătorilor militari nu dă în această direcție nici un rezultat.

Marti la amiază a fost invitat la închisoarea militară, d. Predescu, funcționarul conștiincios pe care Goliescu îl alesese pentru ca să-i divulge secretele marelui nostru stat major.

Confrontarea a durat mai bine de două ore. Goliescu s'a văzut nevoit a recunoaște toate acuzațiunile ce i se aduc.

Revoluția în Mexic. Porfirio Diaz s'a răsunat. Revoluția care a izbucnit acum câteva zile în Mexic, a avut ca primă urmare să alunge din țară pe fiul indianului din Oxaca, care l'a alungat acum doi ani din țară, după ce a domnit asupra Mexicului cu o mână de fier, timp de 30 de ani. Madero a dat jos pe Diaz; Diaz a dat acum jos pe Madero. Și dacă bătrânul Porfirio Diaz, care petrece de câțva timp la Cairo, nu va voi să primească președinția, vom avea regimul nepotului său Felix Diaz, căci De la Barra, care a fost numit președinte, va deține acest loc în chip provizoriu, precum l'a ținut doi ani, imediat după izgonirea bătrânului Diaz și până la alegerea lui Madero.

Când „Pauchito”, adică Francisco Madero, tânăra odraslă a unei bogate familii din nord, s'a ridicat contra lui Diaz, în Mai 1911, toată lumea era mirată. Azi însă, când Madero e izgonit dela președinție, nimeni nu se miră, căci această cădere îi fusese prezisă de cunosătorii Mexicului în clipa venirii lui în fruntea republicii. Madero dusese lupta împotriva lui Diaz numai ca să-și poată recruta armata cu care să dea jos pe bătrânul președinte. Neapărat, toate învinuirile aduse fostului președinte Diaz erau întemiate. Criticele acestea au scos în evidență partea rea a magistraturii lui Diaz, dar nu e mai puțin adevărat că sub președinția bătrânului Porfirio, Mexicul a propășit în toate direcțiile, și mai cu seamă pe tărâmul financiar. Dar conform obiceiului mexican, Madero odată dela președinție, și-a uitat promisiunile, și clica care îl înconjură a înlocuit fără întârziere pe cea a lui Diaz. Prada a ajuns în alte mâni, atâta tot.

Dar mâinile acestea erau mai slabe, decât cele ale lui Diaz. Speranța că Madero va aduce pacea în țară, s'a dovedit repede ca șarlatanie, căci dela venirea lui la președinție și până acum, revoluția n'a încetat un singur mo-

ment. În nord se agitau bandele lui Orozco, în sud cele sub conducerea generalului Zapata.

Felix Diaz, învingătorul de azi, a preparat revoluția încă din Noemyrie. De atunci încă tunul a bubuit la Seracuză. Atunci însă Diaz a fost înfrânt și stătea în închisoare, osândit la moarte. Elevii școlii militare l'au pus însă în libertate.

O depeșă sosită din Mexico, via El Pazo, spune că Madero și întregul său cabinet au fost făcuți prizonieri și că Huerta a fost proclamat președinte provizoriu.

Origina Adrianopolului. Pe locul unde se află azi orașul Adrianopol, se ridică înainte capitala poporului Bess al Traciei, și capitala aceasta se numea atunci Uscudama. Impăratul roman Adrian, în călătoria sa în Orient, la anul 125 al erei noastre, a decis că întregul oraș să fie reclădit. El i-a întocmit în persoană planul și i-a dat chiar numele său, pe care l'a păstrat până azi.

Ziarele engleze amintesc, că fondatorul Adrianopolului a fost câțeva vreme un londonez foarte distins. Impăratul Adrian este, în adevăr singurul împărat roman, care a vizitat insulele, cari aveau să devină Anglia de azi. A vizitat aceste insule în anul 119 după Christ, și în timpul șederei lui în Marea-Britanie, el a construit contra caleodonienilor, marele zid care pornea din golful Solway și mergea până la gurile Tinei.

Neapărat, Adrianopolul de azi nu se aseamănă întru nimic cu orașul clădit de împărat. Cele mai vechi și cele mai glorioase ale orașului — în deosebi moscheia lui Selim II a cărei cupolă este cu 25 picioare mai înaltă decât cea a Sfintei Sofii este susținută de coloanele de porfir — datează de vre-o zece veacuri.

Moscheia lui Selim II își are legenda ei. Ea a fost construită de un arhitect, pe care turcii au voit să-l ucidă, de frică ca să nu clădească alta tot așa de frumoasă ca cea din Adrianopol.

Nenorocitul arhitect a încercat să fugă, dar a fost ucis pe loc.

x Un plăcut spectacol pentru orașul Vârșet. este expoziția de mobile a lui Ștefan Sladek, Str. Kudrici 42, lucrate în propria lui fabrică. Se află în mare asortiment, dela cele mai simple, până la cele mai luxoase, precum: mobil pentru camera de dormit, salon, sufragerie, birou. Mobile tapitate, fier, aramă și piele, apoi plane, tablouri, covoare, perdele, cele mai renumite mașini de cusut, în prețurile cele mai ieftine. Garnituri complete pentru locuințe, hotel, ville și camere de baie, cu condiții foarte favorabile. Recomandăm fabrica aceasta în atențiunea On. Public cititor, ca înainte de a-și cumpăra mobile, să viziteze atelierul lui Ștefan Sladek, convingându-se astfel despre întâietatea mobilelor lui lucrate cu cel mai perfect gust artistic și cu toate acestea totuși foarte ieftine.

x Schimbare de local. Aduc la cunoștința on. public, că prăvălia mea din bulev. Andrássy nr. 15 am mutat-o în același bulevard nr. 16, unde on. public va găsi un asortiment mult mai bogat de tot felul de articli. Mare asortiment de reticule pentru femei, pielării și alte cadouri de Crăciun.

Cu stimă: **Hegedüs Gyula**, prăvălie de perli, articlii de toaletă, parfumuri, articlii pentru barbieri și întreprindere pentru împrumutare de mașini absorbitoare de praaf. Telefon 506 Arad, bulevardul Andrássy nr. 16. He. 608

x Pregătirea romului și a licherurilor în mod casnic 100—200 procente economie, 20 fileri. 1 dosă de extract de rum concentraț de Iamaica, sau orice extracte de licheruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de licher foarte fin. La fiecare sticlă se acule și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 20 fil, în mănzi postale trimit franco o dosă de mostră din ori care extract de licher sau rum.

Magazin principal: Parfumerie „Hygiene” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”. (A 444)

„Sculptor român”.

x În atelierul Ioan și Aurel Cotărlă sculptori tâmplari și auritori etc în Oravița-română (Oraviczafalu, Krassószörény megye) premiați cu medalii și diplome dela expozițiile din București, Sibiu, Pancevoa și Lugoj, se lucrează: Iconostase (temple) fron-

turi, jeturi, ripde, chivote etc. adică întreg aranjamentul bisericesc, în orice stil și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fata locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare nu se cere înainte nici un ban, până după predarea lucrului: un favor, ce dela maestri străini nu se poate avea: La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripde cu prețuri foarte reduse, să se ceară de probă desemnuri. Rog binevoitorul sprijin românesc. (Co 486—26).

CRONICA SOCIALĂ

Petrecere în Iara inferioară. Inteligența română din Iara și jur invită la petrecerea, ce o vor aranja Duminecă în 9 Martie st. n. 1913 în sala hotelului „Coroana” din Iara inferioară. Venitul e destinat în scopul augmentării fondului pentru edificarea școlii greco-catolice din loc. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. *Comitetul aranjator.*

Agentura „Asociațiunii” din Pânade invită la producțiunea teatrală, ce o va aranja Duminecă la 2 Martie n. a. c., în sala școlii din loc. Ofertele benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita în ziaristică. Venitul e destinat bibliotecii. Se va juca piesa „O sedință comunală” de Gheorghe Stoica.

Tinerimea română din Tinca invită la *serata literară-artistică* împreună cu dans ce o va aranja Joi în 14 (27) Februarie în salele otelului „Hungaria” din loc. Suprasolviirle marinimoase se primesc cu mulțumită la adresa dlui E. Sibian, cassar la filiala „Bihoreana” din Tinca și se vor publica. Venitul este destinat pentru edificarea bisericii române din Tinca. Programul e bogat în piese muzicale, în bucăți declamatorice și are piesa teatrală „Un om buclucas”, localizată de Maria Baiulescu.

Redactor responsabil: Constantin Său.

Un candidat de advcoat

cu praxă află aplicare la

Dr. Desideriu Füllepp, advocat.

Fu 907 Vajdahunyad.

Mulțumită publică.

Tuturor rudeniilor, pretenilor și cunoscuților cari în durerea ce m'a ajuns prin pierderea iubitei mele soție au încercat a mă mângâia, le aduc pe aceasta cale mulțumită.

Curtici, la 8/21 Februarie 1913.

(Co 906) Zacharie Colceriu, preot.

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod

CLUJ—KOLOZSVÁR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întreagă.

(97—)

IN ATENȚIA POMICULTORILOR!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca „Balkanska Caric” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiu de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din dif. ritele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea tuței și a șligo-viului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția internațională din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regi-colară din Bosnia și Hertegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez **Sava T Kojdie**, mare proprietar în Breška, Bosnia. (K 849)

KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV.-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, măriri de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. (Ku 108—)

Komáromy Sándorné
atelier de corsete

Murăș-Oșorhelu (Marosvásárhely) str. Szentgyörgy nr. 6, etaj.

(Lângă hotelul Mélé). Cel mai cunoscut atelier. Numeroase scrisori de recunoștință pr. cum și experiențele câștigate în decurs de 15 ani dovedesc croiul modern al corsetelor executate în atelierul meu. Corsete parisiene și mare asortiment de îndreptătoare. Reparaturi se primesc. Sală specială pentru încercare. Comenzile din provincie se ex. c. prompt și conștiințios. (Ko 586—30)

KISS JÁNOS

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

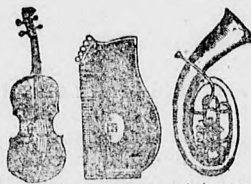
Recomandă on. public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu *cuptoare de olano și maiolică, sigure de foc, în stil modern și în diferite culori*, cu aparat de fert în grabă, 25% economie în material de încălzit. — Pregătește, reparaază și clădește *căminuri și vetre de fier*. Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanță de 2 ani. □ □

Kl 122—60

Braun Antal

primul fabricant de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud

TIMIȘOARA-CETATE (Temesvár Belváros), str. Prinz Eugen nr. 14 (Casa proprie).

Cel mai mare, mai ieftin și mai renumit magazin de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud. Mare depozit de violini, cimbele cu tonuri curate și puternice, — fabricate proprii, precum și instrumente de metal, de lemn, de suflat, — cu arcuș și instrumente de lovit. Specialist în executarea instrumentelor cu arcuș și de metal și reparator pentru tromboane acustice. Se garantează pentru tonuri curate și puternice! Expediază instrumente muzicale pentru orchestre, cu prețuri foarte moderate. Mare asortiment de achizite muzicale.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios, pe lângă garanță. Catalog ilustrat gratis și franco. (Ba 178)

Gustați

Ba 116—280

Berea **SLEPING-car** din fabrica „Bragadiru“.

MOTOARE CU ULEIU BRUT

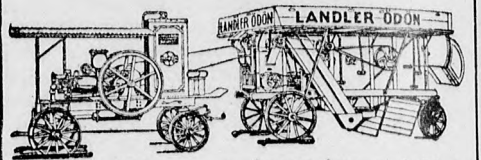
MOTOARE CU BENZIN. LOCOMOBILE. IMBLĂTITOARE EXCELENTE.

ARANJAMENTE PENTRU MORI.

De vânzare pe lângă cea mai deplină garanță și în rate pe mai mulți ani, la:

Lander Ödön

Motortelege BUDAPEST, VI. Lovag-utca 2.

NOUȚATE! Lucra bun și ieftin!

Cheltuială de lucrare 1/3, fl. Fără control dăm partea finanțelor.

Motoarele pot fi văzute în lucrare și imediat se expediază. Locomotive și motoare uzate se schimbă. Catalog de prețuri ilustrat gratis

La 161—26

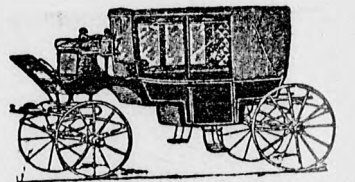
Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-melor militare.

Mare deposit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurie, rotarie și de lustruit.

(Ko 536—30)

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta.

In atențiunea băcanilor!**MORI pentru MAC**

și

CUMPENE

excelente și cu prețuri moderate se capătă la fabrica

THINSZ A.

BUDAPESTA, IX, str. Lilliom 50. TI 163 60

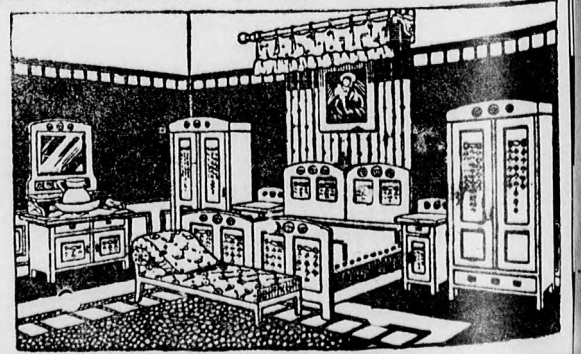
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VÂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44—46.

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 113—120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianee excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică din loc și provincie, că după o lungă călătorie de studii în Viena în Institutul de artă KOZEL, fotograf de curte :

ATELIERUL FOTOGRAFIC

din MEDIAS, bulev. Pieței nr. 14—15, l-am aranjat conform cerințelor moderne, cu cele mai noi aparate fotografice; totodată mi-am angajat și un conducător expert pentru atelier. În urma acestora sunt în plăcuta poziție a satisface tuturor pretențiilor onor. public. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt

Cu deosebită stimă:
IDA GUGGENBERGER.

(Gu 466)

Cine voește să cumpere

INCĂLTĂMINTE

fabricate în țară într-adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sămar
(SZATMAR) Deák-tér.
(În casa lui Keresztes András).

Ține în magazinul său de ghetă bogat asortat numai ghetă și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătește totfelul de ghetă și cioboate după măsură.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârsciuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgăieli, etc.

folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

(Ro 227—104)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie — — pentru ferestri — —

(F. 226—50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp. și reg.

Mare depozit de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, absolvoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de mașini și revizite economice. *Noutate! Patent Record II, mașini de semănat*, excelentă: 3 mașini combinate.

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezdilor combinată cu aparat pentru întorsul fânului*, două mașini combinate, executate din oțel.

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblătoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblătit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicierea lemnelor. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator pentru totfelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburitoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări de greutate cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblătit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și depozit: **IOSIF LÁNYI** Brașov strada Luică 201.

Telefon Interurban: 382.

(La 505)

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fiere) ^{a lui} **SÁNDOR**

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedecă incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșiri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativului de fiere „LAXA” va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul” balsam de stomac ^{a lui} **SÁNDOR**

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri.

Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

Beiuș

Belényes

Librăria „DOINA”

Ne permitem a recomanda atențiunii binevoitoare a On. public românească bogatul nostru sortiment de cărți literare de toate genurile, cărți bune pentru popor, cărți de rugăciuni și de economie, precum și tipăriturile advocaționale cu prețurile cele mai moderate și toate necesariile de cancelarie ca: hârtie, călimări, cerneală, creioane, foaie, pențe, ceară de sigilat sugetivă, mape pentru masa de scris, hârtie de scrisori în cutii, apoi registre de contabilitate în diferite mărimi, albume pentru cărți postale și fotografii, sigle cu monogram și ștampile de caucuc și metal pentru oficii, etc. etc.

Comenzile primite se execută cu cea mai mare promptitudine și conștiințiozitate. La dorință cărți achitate înainte se expediază și la America și în celelalte țări străine.

Asigurăm On. public de un serviciu afar' din cale prompt și mulțumitor și ne rugăm a ne onora cu st. comenzi.

„DOINA”
LIBRĂRIE SOC. PE ACȚII
(Beiuș)-Belényes.

Beiuș 16

Heinrich Rastel

Ba 70—80

fabricant de trăsură,

Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin

în depozit cele mai moderne TRĂSURI precum și totfelul de CĂRUȚE. Primesc ori-ce lucrare de reparare și transformare, vopsire și pregătire de șele în preț foarte ieftin. o o o

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

Babos Béla

SIBIU Bulevardul mic (Kleine Ring) nr. 24.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și părți de instrumente etc.

Gramafone și plăci asortiment bogat

Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță.

Reparaturile se execută conștiințios și artistic.

[Ba 93]

THE VERA

American Shoe
Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articole de modă pentru bărbați alți

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa
ARAD. TELEFON 442.

CEREȚI PROSPECT! (Bu 233—)

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea pielii.

Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înferbințeli, agățanțele și alte necurătenii de piele. Crema aceasta zisă se poate folosi mult mai cu succes. 1 togă 1 oor.

„IANER” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilă în cămășile: roză, albă și cremă. 1 cutie 1 coroană.

„IANER” săpun. 1 bucată 60 fleri.

„IANER” pastă pentru dinți. 1 doză 1 oor.

„IANER” apă pentru gură. Bună pentru dungi, bureți, contra mirosului gura de gură. 1 sticlă cor 1.60, jum. sticlă 80 fl.

„IANER” esență pentru păr. Excelență pentru înălțarea mătreaței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fl.

„IANER” pomadă pentru creșterea părului. — 1 togă 2 coroane.

„IANER” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și carunt. Nerenșita colorii e deschisă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru, brunet). Un carton 4 coroane.

„IANER” apă, care face părul blond, Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, aurul, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroane.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476

Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Győrvaros Fő-ut 72.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1912.		1913.	
28 Ianuarie		19 Ianuarie	26 Ianuarie
ACTIV			
219 496 058	157 538 058 } stoc metalic { aur . . . . . 152 928 436 61 958 000 } (trata consolid. ca aur 56 563 132)	209 819 004	209 491 568
724 574	Argint și diverse monede	1 247 833	1 287 249
160 330 501	Portofoliul român și străin	146 969 719	140 835 279
12 112 775	6 298 500 } Impr. pe ef. publice . . . . . { 17 160 000 5 814 275 } „ în et. ext. ” { 15 544 561	32 320 875	32 704 56
13 626 230	Imprumutul Statului (fără dobândă)	13 273 740	13 273 740
11 999 791	Efectele Capitalului social	11 999 849	11 999 891
17 636 577	Efectele fondului de rezervă	17 319 977	17 319 977
4 216 621	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 150 281	4 150 281
6 090 631	Imobile	6 340 032	6 397 502
795 854	Mobilier și mașini de imprimerie	855 914	855 974
179 931	Cheltuieli de Administrațiune	307 320	397 962
116 649 940	Efecte și alte valori în păstrare	108 786 547	108 475 537
55 477 069	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	109 422 814	110 154 744
62 178 537	Conturi curente	52 692 896	48 708 620
10 416 938	Conturi de valori	7 591 453	9 784 805
2 339 406	Conturi diverse	2 921 999	9 452 958
694 271 433		726 020 253	725 290 648
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
32 057 360	Fond de rezervă	34 219 790	34 219 790
4 682 522	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	4 993 400	4 993 400
441 020 130	Bilete de bancă în circulațiune	400 271 040	397 565 740
437 235	Dobânzi și beneficii diverse	537 702	736 150
8 397 540	Conturi curente și recipise la vedere	30 431 105	29 470 072
172 127 009	Efecte și alte valori de restituit	218 209 361	218 630 281
23 549 637	Conturi diverse	25 357 855	27 675 209
694 271 433		726 020 253	725 290 648

Taxa: Secont 6%, Dobânda 6%

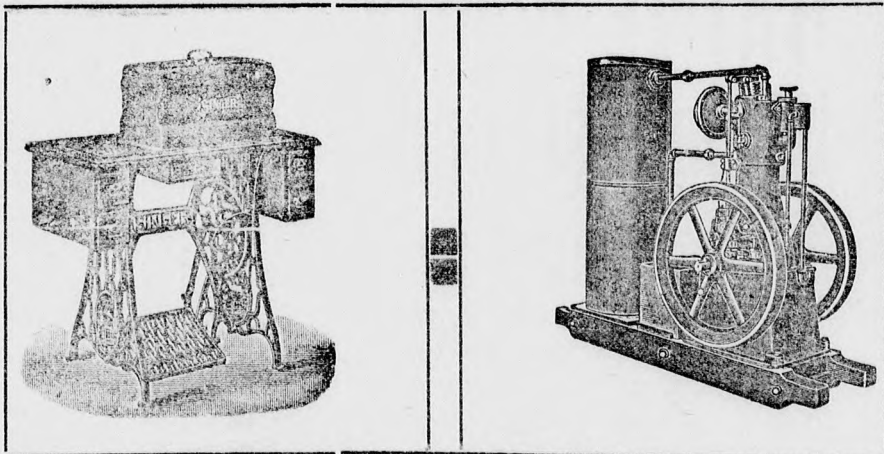
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

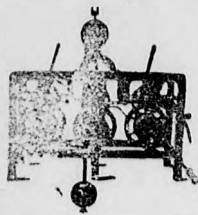
A R A D, Strada Fabián László n-rul 5—6. Telefon nr 608

Atrag atențiunea on. pu-
blice asupra marelui meu
magazin de totfelul de ma-
șini agricole cum sunt:
mașini de sămănat, tree-
rat, pluguri grape, preșuri,
și mori de struguri, ma-
șini de cusut.

Mai departe reconstruez
tot felul de Locomobile
să umble singure.

Oroloage de turn

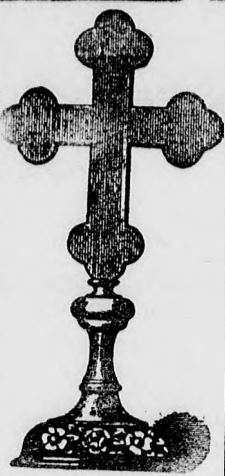
pentru palate, aces comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly
dela prima aranjare cu vapor a fabricii
de oroloage din

Budapesta, VII., Tökölly-ut nr. 52.
(Casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimit gratis
nr. 102-55 și franco.

IOSEF JIKELI

Sibiu—Nagyszeben str. Cisnădiei nr. 47.

Obiecte de bucătărie: porcelan, farfurii și blide înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi; oglinzi, țigle de sticlă.

Scule bisericești: Cupă și vas de botez, potire argintate, pe dinăuntru aurite, căldărușe pentru apă sfințită, cădelniță, cruce, candelargintate, sfeșnice de altar, candelargintate de bronz, candelabre.

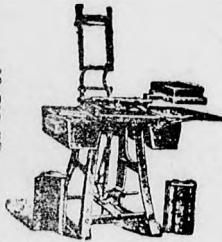
Ieftin de tot!

Catalogul gratis și franco.

(Ji 578-60)

Valorizare de nisip!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.
Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Se ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizare a nisipului.

SZÁNTÓ és BECK, ingineri Fabrică de mașini pentru industria de nisip.
BUDAPEST, VIII., Viola-ntea 7 szam.

Pentru apropiatul

sezon de toamnă și iarnă

ofer onor. public

HAINÉ pentru bărbați și copii

Mare depozit de haine gata pentru bărbați și copii, paltoane de toamnă și iarnă, micado, pantaloni și veste moderne. Mare magazin de lucrări gata și stofe străine.

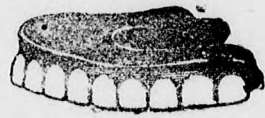
Cu deosebită stimă:

A. ZACH, Sibiu

HERMANNSTADT, strada Heltauer nr. 57.

Înferantul curții reg. române.

(Za 462)

Atelier specialist de dentistică în Viena.

CAROL BERNWIESER

Atelier special pentru dinți moderni:

Coroana de aur, poduri, aparat de dinți.

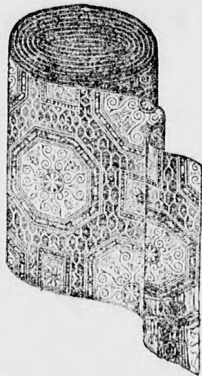
Consultății zilnic dela 9-12 ore și 2-6 ore.
Duminica și în sărbători dela 9-12 ore a. m.

BRAȘOV, strada Castelului nr. 46.

(lângă Hotel „CONTINENTAL“) (Pe 585-30)

Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de literă, provăzută cu aparat adunător.

Agentia principală pentru Ungaria-de-Sud:

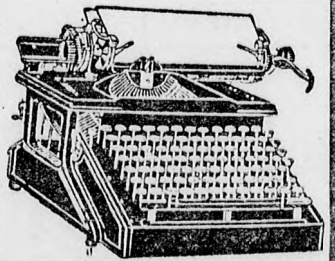
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN ÍRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprinderea de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografice se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și totfelul de rechizite dactilografice fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și totfelul de covoare cu prețuri foarte scăzute.